

ՏԱՍՆԵՐՈՐԻ ՏԱՐԻ

ՄԵԼԿ

Հարկան 10 րուր, կն ասորքան 0 րուր:
Աստուծոյ համարներ 5 հոգեկոյ:
Թիւրքական գրգռմ են միմիայն հարգարարան մէջ:
Աստուծոյ համարներ 10 րուր, կն ասորքան 0 րուր:
Թիւրքական գրգռմ են միմիայն հարգարարան մէջ:

Խորհրդարանը ըստ է ստուծան 10—2 մաս
(Եւրոպիական և ասորքան)
Աստուծոյ համարներ 10 րուր, կն ասորքան 0 րուր:
Աստուծոյ համարներ 10 րուր, կն ասորքան 0 րուր:

ԲՈՎԱՆԴԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆ

Թիւրքական գրգռմ են միմիայն հարգարարան մէջ:
Աստուծոյ համարներ 10 րուր, կն ասորքան 0 րուր:
Թիւրքական գրգռմ են միմիայն հարգարարան մէջ:

ԹԻՒՐԿԱՅ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒ- ԹԵԱՆ ՀՐԱՄԱՆԸ

Եթէ ուղիղ է այն լուրը, որ
իր թէ թիւրքաց կառավարու-
թիւնը հրամայել է հայերից զէն-
քեր խել, — այդ կարգադրութիւ-
նը կարող է մեծ անբաւական-
ութիւններ յարուցանել Հայաս-
տանում:

Թիւրքիան, երևում է, շատ է
փոխանում հունաստանի հետ իր
ունենալու պատերազմից: Այդ
պատերազմի համար նա պէտք
է յետ կանչի իր բոլոր կանոնա-
ւոր զորքերը Հայաստանից, իսկ
որովհետեւ Հայաստանը կը մնայ
ստանց զորքերի և թիւրքաց
կառավարութիւնը փոխանում է
որ հայերը գուցէ մի որ և է
շարժում կանոն, այդ պատճա-
ռով նա հրամայել է զինուորի
բարձրագույն քիւրդերին, որոնք
յոնաց պատերազմի ընթաց-
քում թիւրքաց կանոնաւոր զոր-
քերի տեղը կը բռնեն Հայաս-
տանում, մի և նոյն ժամանակ,

որպէս զի կառավարութեան ապա-
հով լինի հայերի կողմից, թիւր-
քիան հրամայել է նախապէս խել
բոլոր զէնքերը հայերի ձեռքից:

Այդ իմաստուն և մար-
դասէր կարգադրութիւնը Ք.
Գրան կողմից, եթէ կատարվի,
այն հետեանքը կունենայ, որ
բարձրագույն, արիւնարբու քիւրդե-
րը, որոնք նշանակված են իր
թէ երկիրը պահպանելու համար,
անխնայ կը կոտորեն Հայաս-
տանի բոլոր հայերին: Այդ է
ցանկանում, երեւի, Ք. Գրանը:

Բայց մի թէ հայերը, իրանց
կողմից, այնքան անմիտ, այնքան
ստրկահոգի կը գտնվեն, որ կը
հպատակվեն այդ կարգադրու-
թեանը: Այդ տեսակ կարգադ-
րութիւնը նշանակում է գալիս
բիւն պահպան կանգնեցնել
ոչ իսպրնէրի վրա:

Հայերը եթէ զէնքեր ունեն,
նրանք այդ զէնքերը կրում են
ոչ թէ թիւրքիայի դէմ ապրա-
տամբելու համար, որովհետեւ
յայտնի է թէ հայը երբեք չէ
ապստամբել և չէ ապստամբ-
վում ոչ մի կառավարութեան
դէմ, այլ իրանց անձր և իրանց
կայքը պաշտպանելու աւարակ
քիւրդերի դէմ:

Հայերը, մեր կարծիքով, լսե-
լով այդ տմարդի կարգադրու-

թիւնը, կարող են իրանց առաջ-
նորդների բերանով պատասխա-
նել թիւրքաց կառավարութեա-
նը: «Մենք պատրաստ ենք
յոնանել կառավարութեանը մեր
ունեցած բոլոր զէնքերը, միայն
այն պայմանով, որ կառավարու-
թիւնը նախ զինավաթի անէր,
անմիտ գարձներ քիւրդերին, մեր
արիւնարբու թշնամիներին: Թող
առաջ զէնքերը խել քիւրդերից,
այնուհետեւ մենք էլ մեր զէն-
քերը կը տանք:»

Ահա մեր կարծիքով, ինչ
պէտք է պատասխանեն հայերը
Ներսէսի, Խրիմեանի և Կ. Պոլ-
սի ազգային ժողովի բերանով:

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԱՌԱՋԻՆՈՒՄԻՑ

Մարտի 25-ին

Ղերբին ժամանակները յաճախ գողութիւն-
ներ են պատահում մեր գաղութում: Ամիս 18-ին
ղերբը հայ-կաթողիկոսի: Թաղում երեք ազգա-
ւայրի կանոնաց տնոցից բոլոր ազնկեղները գա-
ղացել են: Իսկ 19-ին զերբը հայ-գրիգորեաննե-
րի սուրբ նշան եկեղեցու դուռը կանցնել են
կարծել, ըստ չէ աջակցել: Այժմ կաթողիկոսի
թաղի բնակիչները պահպան են կանցնեցնում
ղերբները ամեն մի փողոցում երկու երկու հա-
զի: Աստիկանութեան ուշքը դարձնում են այս
երեւոյթների վրա: Գիշերապահ զինուորները փո-
խանակ զիշերը հրապարակի պատի սակ նմի-

նոյն հոգին, մի և նոյն սիրտ ենք կրում, ու-
րեմն, եւ պիտի սիրեմ այն, ինչ որ դու եւ սի-
րում, իսկ դու պիտի սիրես այն, ինչ որ եւ եմ
սիրում: Արդի կերպ ներգաղթականութիւն կայանալ
չէ կարող:—Ազգային է:

—Ազգային է, պատասխանեց արդար:—Հիմա
այն աստ, թէ ինչ եւ սիրում դու, որ եւ ել
նայնը սիրելի:

—Եւ սիրում եմ իմ հայրենիքը և իմ ազգը:
Եւ իմ անձի մասին շատ քան պատանջ եմ քեզ
թանկ, դու գիտես իմ կենսութիւնը բոլոր մտա-
մանները, տեսնալ իմ մանկութիւնից մինչեւ այժմ:
Բայց իմ ազգի, իմ հայրենիքի մասին գիտեմ
զիս պատանջ քեզ: Եւ նա սիրեց նկարագրել Հա-
յաստանը այնպիսի ազգու, կենդանի գոյնով,
որ չէր կարելի ստանալու իմանալ լսել: Նկա-
րագրեց նրա անցեալ փառքը և ներկայ անբախտ
գրութիւնը: Նկարագրեց մանկեղանակների ան-
գութ բարձրագույնութիւնները և սարակ ժողովրդի
ստորադասի նկարագրութիւնները: Եւ որպէս կնոջ
թանկութիւնը զգացմունքի վրա աւելի ազդելու հա-
մար, նկարագրեց հայ կնոջ թշուառ վիճակը:—
Եւ նրա այնպիսի իր անունի անպատեհութիւնը չէ,
պատահում արեւմտեան կարող է նրան իր կրթութիւն
ժառանգելու: Մի փոքր ընդգրկեց իմանալ իմ
անկան էր, որ մեր երկրան իր կարծիքի վրա
մտքներ: Ազգային այնպիսի իր աստի տարեկան
նախապատ Գ. Ա. գրածում մի որ և ինչ անգա-
մի բանարարութեանը: Նրան խում են հայրե-
նական ոգիւնը և ոչնչոր նման վաճառում են,
կամ բարեկամը բարեկամին ընծայ է ուղարկում:
Եւ ուրիշ շատ ասակայի զեղքեր պատելով ժո-
ղովրդի ընտանեկան և անտեսական գրութիւնից,
նա ասաց:

Եւ, լսալ կանկն եթէ երբեմն հսկին հեռաւոր
և սակաւարեան փողոցների վրա, որտեղ գողու-
թիւններ յաճախ են կրկնուում:

Ինչպէս ամեն տարի նոյնպէս և այս տարի
անգիտ հայ-կաթողիկոսների մէջ խառնութիւններ
անպակաս են: Մեր մի քանանայ, որ եթէր տա-
րի է աջարկում է իր պաշտանից իր անթիւ թե-
րութիւնների և խառնութիւնների համար, այ-
ժմ աշխատում է կրկին ձեռք բերել իր ստանկից
պաշտանը: Նր հայելով որ ձերութեանց աշխե-
րի տեսութիւնը կառավարութեան կողքից է և թե-
րանում տաւ չէ մնացել: Այդ վերջին հանգա-
մանը պատճառով նրա խառնութիւնը անտա-
կանայի է լինում, ուրեմն ինչպէս պէտք է խա-
տի ժողովրդի հետ և եկեղեցական արարողու-
թիւնները կատարի: Բացի ստանից ասում են
որ նա ստանի մեղեդանց մարդ է և որ եթէ
տարի ստանից առաջ, երբ հայ-կաթողիկոսի
զորքը նրա ձեռքում էր, նա աշխատեց զբո-
րացից աջարկել բոլոր այն փառապաններին, ո-
րոնք հայ-գրիգորեան գաղութիւնում էին պատ-
կանում, նոյնպէս պատմում են որ նա այն ժա-
մանակ 1300 րուր զաւանդ է, և այն շատ ու-
րիշ բաներ են պատմում, որոնք եղել են նրա
արարելու քան պատմաւոր:...

Տէր Արքեպիսկոպոս Ներսէսեանց հոր յարգը չը
համարեց ժողովուրդը, մի հոգեբանակն,
որ կանոնում էր լուսաւորութիւն տարածել
հայ-կաթողիկոսների մէջ, մի և նոյն ժամա-
նակ ազգային դաւադարները բնակեցնել ժողո-
վուրդը: Այժմ նա ստիպված է հրաժարել իր
պաշտանից, իսկ մենք մի խաղաղ և կրթական
միջոցների կրթական մեքանիզմի վրա պատ-
նաւոր, որ լուսաւորութեան կուրսի մէջ պիտի
պահու մեզ:

Հայրենեանց հոր կրօնատար մեզ համար շատ
զգային պիտի լինի, քանի որ այն անձը, որ նը
բաւեցր պիտի բռնի, արդէն սկսել է անից սուն
մանցալ և նոյն կարգալ այն հայ-կաթողիկոսների
զիւն, որոնք համարակալում են իրանց ազգի-
նեքին հայ-գրիգորեան արարողական ուսումնա-
րանն ու զարկել ուսում անելու համար: Նա

—Ահա այդ ողորմելի ժողովուրդը փրկութիւն
է արմատ, աշխատում է ազգային բանակայի
լծից և ինքնանից օգնութիւն է խնդրում:—Ինչ
եւ ասում, Թամար, գնան, թէ ոչ, եւ սկզբից
քեզ դաւաւոր բնորոշի:

—Դեմ, Աստուած քեզ հետ, պատասխանեց
արդար և մի և նոյն ժամանակ նրա զեմը, որ
մինչ և այն բողեմ տեսնէր, պայծառացաւ խիտ

ուրախ գաւաթութեանը:—Բայց եւ քեզանից
մի քան պիտի խնդրեմ, Գալիթ, պէտք է ինչ
էլ քեզ հետ ասանա: Դու ինքդ ասեցիր, որ եւ
պիտի սիրեմ այն, ինչ որ դու եւ սիրում եւ
սիրելիք քո ազգը և քո հայրենիքը: Ի՜նչու միտ-
աին չը կուենք, ինչու միտաին չը մեռնենք:

—Այդ շատ զեղեցիկ կը լինէր, Թամար, բայց
եւ ցուում եմ, որ կուտի արիւնտ գաղաղ կնի-
ների համար չէ:

—Եւ գիտի, որ այդպէս պիտի ասես, խոսեց
արդար փոքր ինչ վերաբերում եղանակով:—
Բայց դու ինչ քանական համարում եւ, Գալիթ,
դեռ փոքրիկ ազգիկ էի, սիրում էի լսել, դաւ-
աղ, անտաղ: Դու շատ անգամ տեսել եւ ինչ
միտանակ լսանքի մէջ, երբ դեռ հոգիս էի:
Դաւանների մեռնիւնը, նեղապանների կատաղի հո-
տանքը չէր փոխեցնում ինչ, ինչ միտ մեծ գաւա-
ռութիւն էր պատմաւոր, երբ անապատում
գտնված ժամանակ միջինի կամ փոքրիկ էի հաւ-
գրեցում: Դեռ ասան տարեկան հազի, կը լինէի,
որ հայրս ինչ միտ վրա նստեցնելով, ասանում
էր իր հետ արարողութեան: Հաստ անգամ անձը-
ից թրջված, կարկուտից ծեծված, սուն էի վե-
րագաւում: Գուցէ եւ այդպէս չը դաւաւա-
րակցէի, եթէ մայրս վաղ մեռած չը լինէր: Բայց
խոքթ մը աննոգութիւնը աւելի ազատութիւն

ԴԵՒԻԹ ԲԵԿ

Պ Ա Տ Մ Ա Կ Ա Ն Վ Է Պ

(1722—1728)

ԵՒ:

Բէկը ամենը նուազացաւ: Թամարի խառնված
գիտակցութիւնը, ծառայած, արիւնտ մեռեցրը, քե-
տաւած, փաշտած հազուադէպ, գոնաքանակի զեմ-
քը, բայցաւոր աչքերը աւելի արագ խառնում էին
այն աստիկ հոգեկան վրդովմունքի մասին, որ
նրան այն անպատեհ գիշերային պահուն բերել էր
իր բնակարանը: Նա խելագարի նման կանգնեցաւ
Բէկի պարանոցից և երկար ըստ չէր թողնում իր
գրից: Արտի աստիկ յազմունքը խելի էր նրա-
նից լեզուի ընդունակութիւնը, նա մի քան ան-
գամ չը կարողացաւ արտասանել, միայն այն-
կանակ կուրծքից երբեմն դուրս էին թալում
խաղ հառաչանքներ և լսելի էին լինում միմե-
անոր: Բայց անպակասութիւններ: Այնքան արտա-
տաք չը կար:

—Եթէ կարգադրայի լաց լինել, եւ կը հան-
գաւանայի, ասաց նա, թաղցնելով իր երեսը թե-
կի կուրծքի վրա:
Երեսարարը նոյնպիսի խառնութեան մէջ լի-
նելով, ոչինչ չը պատասխանեց, միայն նստեց-
նից նրան ստիպի վրա, ինքն էլ անգաւարկեցաւ:
Նրա մտ, որիւրից գողցուումն մեռ բերը ըստ չը
թաղցնելով իր մեռեցրի միջից:
—Դու ամեն քան լսել եւ, Թամար, բոլորը
գիտես, վերջապէս խոսեց նա քանական հանգիստ
նայնով:—Դու ուրիշներից լսեցիր այն, ինչ որ

հատկացում է որ հայ-լուսաւորականները
զարգացնելու մեր արհեստները ներհանրապէս
զարգանան. Նա նայնպէս արգելում է կաթնովի-հայ
երկաւարներին կարգաւ հայերէն լրագրիւնները,
ասելով որ այդ անասն լրագրիւնները կարգաւ
մեծ ֆուտ է բերում կաթնովի կրօնին: Մի
խառնով մեր ազգայն լրագրիւն նիւթիւնները ար-
գէն աշխատում է զոնի իր հասարակական
անդամները:

Ախարայի քաղաքային վարչութեան մէջ
խնդիր է ծագել մեր քաղաքում պրօպագանդա-
զիստ նիւթերու մասին: Բուսով ենք որ այդ պր-
պագանդա գործը, որ ամենաարհեստներէն մինն
է մեր քաղաքի համար, աշխարհական առաջ
կերպար:

Ախարայիցում երկու ամիս առաջ աղբիւր
պուշը առնում էինք 2 ր. 40 կ., իսկ այժմ 1
ր. 40 կապէկի է իջել աղբիւր պուշի գինը: Բը-
րինքը արժէ 4 ր., իսկ այժմ 3 ր. 20 կ., գա-
րին արժէ 1 ր. 40 կ., իսկ այժմ 80 կ.: Այս
տարբերութիւնը մեծ առաւելութիւն կը լինի
մեր գաւառում:

Հակ-Հասուն

ՆԱՍՏԱԿ ԻՄՔԱՂԻՆ

Թիֆլիս, 27 մարտի

Պ. Գրիգոր Նիկողոսեանցի նամակը, «Մասիս»
մէջ տպւած է «Մշակի» մէջ արտատպւած, առ-
բանական մէջ է ձգած ունեցող: Ընդհանրապէս
բարձր սպասում է որ, եթէ պղծեցին ոչ այն-
պէս ի գործ գնէ լուսաւորայի նուիրած փոքր
ինչպէս ինքը նեղմանն է առաջարկում, ուսու-
նայր կը զարգանան իր տարբեր, նամակը, ինչ-
պէս ասացի, արգէն բաց է անում տարակուսանքի
զոնները զգաւ թանկ միտաւորութեամբ հաս-
տացող ժողովրդի առջև: Մի աղմուկ պարսն
ստում էր թէ այսքան փող ունեւ մասնաւորա-
պէս, որ ուղարկելու էի «Մշակի» խմբագրին:
Միտեցաւ ընկերութեանց հասցնելու համար,
բայց, Նիկողոսեանցի նամակը կարգաւ, զան-
գաղում եւ որովհետեւ նուիրատուներն տաւ
են—մեր փողն ուրեմն կորչում է:

«Մասիս», որ առաւելութեամբ է ընդունել նա-
խադրելու մարտաբանութիւնը, անշուշտ կը պատասխա-
նէ. լուրջ, ինչ խորհրդով էլ որ լինի, բոլոր զինք
է այս զեպքում:

Իսկ մեր նամակի անակնկալները և անակն-
կալի բարդութիւնները (որ նեղմանը բաւ իւր
քանիք իրեն ունեւ շարք ու Պոլսոյ գործող-
ների մեծի ու փոքրի վրէժ, անակնկալն ու քը-
թիւն կտու է տուել) եթէ թողնենք ու միայնակ
տղմենք, քաղաքում նիւթը այս կը լինի. նախ

էր աղբիւր ինչ: Եւ անցի, զարգացայ, որպէս
մի փայլուն եղջերու: Բայց ներհանրապէս, բայց
պատասխան մէջ ինչ պիտի այնքան չէր նե-
տաքրքրում, որպէս ընդհանրապէս, չէլեններն և
չէրեզներն կրկններն սովորութիւնները: Եւ
հիմաւ էր նրանց քաղաքացիութիւնների պատ-
մութիւնները լսելու, և միշտ մի առանձին նա-
խանձով տաւ էի ինքնաինքն. «Բնուէս եւ էլ
ընդհու կամ չէրեզի աղբիւր չեն: Այդ բոլորը
զու ինքը լաւ գիտես, Դաւիթ: Սիւնու եւ, շատ
անգամ ասում էի ինչ: Եւ սիրում եմ քեզ,
Յամար, աւելի նրա համար, որ իշխանական
տան թուրքութիւնների մէջ չը փշտացար դու:»
Այժմ ինչու եւ կարծում, թէ եւ քեզ նեւ գա-
լով, կարող եմ քո վրա մի ծանր թեւ գառ-
նայ:

Ինչը մեծ ուրախութեամբ լսում էր մանկաւա-
սակ ներստուտ խոսքերը, հիմաւ էր նրա
սրտի անկեղծ զեպքերով: Նա գիտէր, բայց,
ինչ որ այնպէս նորարարութեամբ պատմում էր
Յամարը, նշանակաւ էր իրանց ամեն ինչ
նրան, սարսափելի փորձանքների նմանակ ինչ
պատասխան գտնէր, նա անկարող էր Սիւնու
նկատելով նրա լուրջութիւնը, երես առան երկա-
լի նախ, կախովեացու նրա պարանոցից, և ան-
յազարար նրա երեսը, աչքերը, չրթունքը հա-
րուրելով, անոց աւելի և աւելի թախանձել նը-
բան, ասելով.

—Տար, քո հոգուն մասաւ, ինչ էլ անը, ա-
զաւում եմ, ինքզում եմ, պազաւում եմ, ինչ
էլ անը: Մի քանի րոպէ առաջ ինքը ասելով,
թէ ինչ որ դու սիրում ես, եւ էլ պիտի սիրեմ,
թէ մեր երկուսի մէջ մի և նոյն սիրտը պէտք է
լինի: Ինչու եւ չը պիտի սիրեմ քո հայրենիքը:

հայրենիք՝ ապա ուսում տալ: Եւստ հասնելի իւր-
բան, միայն փուն կենդանի քիւրդն ու չէրթը
հազուադէպ անակնկալն պէս կը խնկնէ կը փախցնէ:
այնպէս որ արհեստը հազուադէպ խնկն աշ-
կերտը ուսումնարանի դուռը անակնկալն չէ թող
զարմաւ գտնէ ուսումնարանի գնան այնպէս ինչ-
պէս որ եւ. մեծ յոյս կայ որ ուսումնաւ անկնկալն
վերջը՝ իրենց ծածկողներ յափշտակել չը տալու
նախը գտնեն: Միայն խաւք չը կայ, ուսումնա-
րանը այդ նախը սովորեցնելու կարող ուսում-
նարան պէտք է լինի, եւ ոչ թէ ասանքներ քննող
ու ասի ասելի անդամներ չը տեսնող: Ամերիկան
ու Աւստրալիան մանր գիտեցող, իսկ Հայաստա-
նի գիտեցող քոչուի չը կարողացող:

Յամարի է իսկ իմանալ, թէ արգարե մեր ու-
սումնարանները խառնակ կարգաւ են, թէ
իրականութեամբ արդիւնաւոր:

Ընթերցող

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԹԻՒՐԳԻՍ

Եւրոպական զեպքանները գաղտնի են
պահում թանկացում իրենք յոյն-թիւրքա-
կան հարցի փերաբերութեամբ: Իշխան Բիւ-
մարի, համաձայնեցնելով զեպքանի թանկ-
ցում իրենք, պայմանաւորեց պետութիւն-
ների հետ, թէ ինչպէս պէտք է գործեն
նրանց զեպքանները և պահանջեց, որ այդ
նախագիծը զաղտնի պահւի: Գործի աջո-
գութեամբ համար իրր թէ հարկաւոր էր,
որ ոչ առկանը և ոչ նրա միմիսարները
ծանոթ չը լինէին այդ նախագիծի հետ: Չը
նայնով այդ խիստ զաղտնապահութեամբ,
հետագայում է փրանսիական «Temps» լրագ-
րի Կ. Պոլսի լրագրիչը, եւ կարող եմ մի
քանի հաստատ անդեկութիւններ հաղոր-
դել թանկացում իրենք ընթացի մասին:
Սկզբից զեպքանները պահանջեցին թիւր-
քաց հաստատարութեան, որ նրանք յայտ-
նեն թիւրքալի ցանկացած սահմանա-
գիծը: Բ. Դրան առաջարկութիւնները ան-
բաւականացուցիչ համարելով, զեպքանները
կամենում էին ընդհանրապէս թանկացում իրեն-
քը, բայց թիւրքաց հաստատարութեանը
նոր առաջարկութիւններ արին, որոնք նոյն-
պէս անբաւականացուցիչ յայտնեցան: Պե-
տութիւնների ներկայացուցիչները այլ եւս

երբ որ դու սիրում ես. ինչու եւ էլ չը պիտի
սիրեն թախան նրա համար, երբ դու քո արիւ-
նը գումար եւս ցէ որ մեր երկուսի մէջ մի և
նոյն սիրտն է թանկացում:

Ինչը վերջին խոսքից թանկացում, պատասխա-
նեց նրան.

—Ընդ այդ պատճառով, որ մեր երկուսի մէջ
մի և նոյն սիրտն է թանկացում, Ընդ այդ պատ-
ճառով, որ մենք երկուսի մի մարմին ենք կա-
ռու, քո ինչ նեւ լինելը աւելորդ է, այսինքն
կամենում եմ ասել՝ իսկողնաւ դու ինչ նեւ կը
լինես: Որովհետեւ եւս արտով, հոգով, մարմնով
թափանցում չեմ լինի քեզանց: Դարձեալ քո հո-
գին պիտի ոգեւորէ ինչ, զարմաւ քո սիրտը պի-
տի սիրտ տալ ինչ: Եւ պիտի ունեւ զգրութիւն
ստանաւ, միշտ այն ապաւորութեամբ ասել զը-
մովելով, թէ Յամարը ինչ նեւ է. Միթէ Դիւ-
նեւ հաստատում այդ խոսքերին, որ այդ խախ-
պէս այդպէս է. Մենք նրեպակներին չենք անա-
նում, բայց հաստատում ենք, որ նրանք անկեր-
ւութեամբ գործում են մեզ նեւ. օգնում են
մեզ, երբ նրանցից օգնութիւն ենք խնդրում,
գորութիւն են տալիս մեզ, երբ նրանց աշակ-
ցութեանն ենք զիմում: Դու կը լինես իմ պա-
հազան նրեպակը, Յամար, դու այստեղից եւս
կարող ես համաւարել և պաշտպանել ինչ,
Դու գիտես, Յամար, որ եւս միմեկ այստեղ կատա-
րում իմ ամենամեծ յաջողութիւններով պարտա-
կան եմ քեզ, միայն քեզ: Երբ եւս վերադառ-
նում էի կախի գաղտնի գերիներով և պատերազ-
մական անհուն աւար ինչ նեւ բերելով, ոչ մի
փորձարարութիւն, ոչ մի գովաւանք ինչ համար
այնքան քաղցր, այնքան թանկացում չէր, որպէս
քո ծախքը, որպէս քո համարը, Յամար, երբ

պաշտպանեալ չեն խորհրդակցում թիւրքաց
հաստատարութեան հետ, այլ իրանք
մշակում են զիշխանների մի նախագիծ, որ
նրանց կարծիքով պէտք է ընդունել թիւր-
քալից և Գաւառի Գաւառի Գաւառի Գաւառի
հաղաւթանալով զեպքանների խորհրդների
զաղտնի լինելուց. շարունակ նախագիծներ
է առաջարկում, որոնք ի նկատի են առ-
նվում պետութիւնների ներկայացուցիչներից
իրեն նիւթեր իրանց անփախան առաջար-
կութեան համար: Իսկապէս այժմ թանկ-
ցում են միմեկանց հետ օտար պետութիւն-
ների զեպքանները և ընդհանուր խորհուրդ-
ներ թիւրքաց հաստատարութեան ներ-
կայութեամբ չեն լինում: Այնու ամենայնիւ
զեպքանների գործը հետագայում չէ: Նրանք
պէտք է ընտրութիւն անեն երկու նախա-
գիծների մէջ, որոնցից մէկը՝ Գերմանիայի
զեպքանները, նպատակաւ է թիւրքալի հա-
մար, երկրորդը, Անգլիայի զեպքանի նախա-
գիծը աւելի մեծ զիշխանների է պահանջում
Բ. Դրանց և աւելի համապատասխանում է
թիւրքալի կանխերեցիւնի վիճակներին: Ինչ
կը փերաբերի ֆրանսիային, նա բաւականա-
ցիւ է իր առաջարկութեամբ միջնորդ դա-
տարանի մասին և պատուիրել է իր զեպ-
քանին միանալ մեծամասնութեան հետ:

ԻՏԱԼԻԱ

Հոսմից լրագրիւններն հաղորդում են հե-
տեւեալ անդեկութիւնները: Իտալական պատ-
գամաւորների ժողովի մէջ մարտի 12-ին
սկզբեցաւ ընտրողական փերանորոգութեան
հարցի քննութիւնը, որ այժմ իտալացիների
համար կենսական պահանջ է դարձել: Կա-
րելի է հաստատապէս ասել, որ ընտրողա-
կան նոր օրէնքից կախում է իտալիայի
սահմանադրական կենտրոնի զարգացումը,
որովհետեւ ընտրողական նախկին ևս վեր-
ջին քան տարիների ընթացքում կատարե-
լապէս փաստում էր հաստատական գոր-
ծունեութեանը:

Առաջնական պատգամաւորների ընտրու-
թիւնները կատարվում են հին օրէնքի հա-
մաժամ հետեւեալ կերպով: Պատգամաւորնե-
րը ընտրվում են նահանգներից: Ընտրողա-

կան ձայնի իրաւունք ունի միայն այն իտա-
լացին, որ տարեկան 40 ֆրանկ ուղղակի
հարկ է վճարում և այդ պատճառով ըն-
տրողների թիւը ամբողջ իտալիայի մէջ հա-
նում է միայն 620,000-ի, որ մի անգամ
թիւն է և չէ համապատասխանում բոլոր
ընտրողների քանակութեանը: Գերմանիայի
մէջ միայն սոցիալական կուսակցութեան
ընտրողների թիւը նոյնքան է, որքան ի
տալիայի մէջ բոլոր կուսակցութիւնների
միասին: Ընտրողական այդ ևս իտալիայի
մէջ շատ անյարմար է, որովհետեւ իւր-
քանիւր պատգամաւոր կախում է լինում
մի անգամ իտալիայի ընտրողներից, որոնց հետ
նա կարող է անձնական յարաբերութիւն
ներ ունենալ և այդ հանգամանքը կարող է
մեծ զեպքանների պատճառ գտնաւ լն.
արտութիւնները ընտրողների և ընտրողների
համաձայնութեան առարկայ են դարձել,
որի նպատակը ոչ թէ հաստատական, այլ
անձնական շահերն են: Ամենից անարեւ-
թիւ ժողովի իրանց անգին են ասել ըն-
տրութիւնները և այդպիսով պարզամտը
իրանց անձնական շահերի գործիք են դար-
ձել: Պատգամաւորները ծախում են ի-
րանց ձայնները միմիսարութեամբ, որպէս զի
իրագործվեն այն պայմանները, որոնց գնով
նրանք ընտրված են, իսկ կառավարութիւնը
ստիպված է գոհել հաստատական ընդհա-
նուր շահերը ձայնների գնելու համար: Այ-
րոյց իտալիան փերաբերել է վաճառան պե-
տով և այդ իրողութիւնը մանաւանդ փառ-
գաւոր է, որովհետեւ իտալական փերական
ևս վերջում է փրանսիականից և լու-
փազանց կենտրոնացած է: Ազնիւ, գործա-
կան, անզային ոյժերը, որոնք ծանոթ են
ժողովրդի պէտքերին և գործի են ծառ-
ւում, իտալիայի մէջ չեն կարողանում գոր-
ծունեութեան տապաւնի գտնել: Եւ է այն
անտարբերութեան պատճառը, որ ընդհա-
նուր և իտալական հաստատական մէջ
փերքին տարիների ընթացքում իտալիան
փառ էր կառավարվում, իսկ ընտրողական
փառ ևս թոյլ չէր տալիս փերանորոգել
պարզամտութիւնը: Գործը այն գրութեան հա-
սաւ, որ ընտրողների ու հաղթան քանակու-
թիւնը այլ եւս չէր մասնակցում ընտրու-

գործելու իմ նպատակը: Այժմ անպատկանել
նպատակաւոր են և եւս գիտում եմ այն նպատ-
կին: Ազատել հայրենիքս, ապաւել իմ ազգը և
Հայաստանի թագաւոր: Թողք քո զինն գնի-
ւաւ այն մեծ նպատակը, Յամար, որի մասին
խոսում եմ: Եւ այն ժամանակ միայն պիտի
պատկան քեզ հետ, երբ հայոց թագաւորներ
և թագաւորների թագերով կը պատկան մեզ: Այդ
ցնորք չէ, Յամար, դու կախում է իմ քաղա-
քիւնից և իմ սրի յաջողութիւնից: Իսկ քո սրը
թաւանակ է, Յամար, որ փառ իմ քաղաքիւնը,
որ առաջնորդ է ինչ, որ լուսաւոր է իմ ճան-
պարհը այն նրեզնէ սրանի նախ, որ Աստուծոյ
ուղարկեց իտալիայը: Երկրորդապէս գերութիւն
ապաւել Մովսէսի ճանապարհը լուսաւորելու
համար:

Մի ուրիշը Յամարի տեղ, լսելով այդ խո-
սքերը, կը գրկէր իր սիրելիին, կը համարէր
նրան, անվերջ, անթիւ կերպով կը համարէր
կը թախել նրա առջև իր հոգու ամենակրթ
զգացումները, և մարդկային լեզուի անհա-
րար, ամենափառ խոսքերով կը յայտնէր իր
սրտի անստանալ ուրախութիւնը. թէ որքան
բախտաւոր է ինքը, թէ որքան երջանիկ է. Դ
ունի մի այսպիսի քաջ, անձնական և արեւ-
ազամարդ, բայց Յամար իր սովորական գիտ-
ցիկ ժողովրդի զեպքից զեպքի վրա, զարմաւ զեպ-
քից, ասելով.—Այդ բոլորը շատ լաւ է իմ
սրանից: Եւ, բայց եւս զարմաւ կրկնում եմ իմ
ազգաւորը, որ ինչ էլ քեզ նեւ տանես, որ եւս
մաս ու բաժին ունենաւ այն սուրբ գործի մէջ
որ պիտի կատարես դու:

—Անկարելի է, Յամար. լիք է մի բան, որ
պիտի խնդրեմ քեզանց իմ բաժնան:

թիւներն, իրեն մի ապարգիւն գործին, և պարլամենտը ընտրվում էր ընդամենը 300,000 քուէներով: Պէտք է նկատել որ ընտրողական փաստ եղանակը միակ չէր, որ նպատակ էր գործերի փաստ դրամականը խախտել մէջ: խախտման փնտնանքի փաստ դրամականը և ծանր հարկերը ձեռնում էին ազգաբնակիչները, իսկ պետութեանը միջոց չէին ապրիս բաւականութիւն տալ ամենամշտման պիտանքներին ճշան և չոր խաղող տարները հարկաւորվեցան, որ խախտման կարողանար ծածկել իր տարեկան ծախսերի պահանջները, վերացնել թըղ-թաղամբը շրջաբնակներն և վերանորոգել հարկատուի հանդէսը վերջապէս որքան էլ յայտնի լինեն որ և է հարկաւորական հիմնարկութեան պահանջութիւնները, ժամանակ և փորձ է հարկաւոր նրանց լրացնելու և հասարակութեան գիտակցութիւնը զարթեցնելու համար: Այդ կողմից մամուլի և հրատարակչականութեան կատարելապէս պահանջները, որ խաղաղութեան արիւն և մարմին է կազմում, մեծ ծաւալութիւն մատուցին պետութեանը, ցոյց տալով շարքի բուն պատմաները և համեմատար կարծի ժամանակամիջոցի մէջ պատրաստելով հասարակութիւնը այնպիսի մի փրկարարութեան համար, որ շատերին լափազանց փառնաւոր էր թվում, որովհետեւ նրանց կարող էր սպուտ քաղել հոգեւորականութիւնը, որ զեռ ևս մեծ ազդեցութիւն ունի գիւղական հասարակութեան վրա, և մնասել խախտելի միութեանը, որ խաղաղութեան խաղաղութեան համար իր կեանքից թանկ արժէ և որին նա պատրաստ է զոհել իր անձնական համոզմունքները, ինչպէս զոհում էին Մաճինի և Կարիբալդի Խոսքի ազատութիւնը խախտելի մէջ պատրաստեց հասարակութեանը ընտրողական վերանորոգութիւնը ըմբռնելու համար:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒԻՐԵՐ

— Լայպցիգում սոցիալիստների գեղ նախաձեռնելը նորից աստակացել են: Դրեղիկի պիտանք յայտնել է, որ բոլոր այն նամակները, որոնք ուղղված կը լինեն այդտեղ ապրող 20

պիւն, — թող այդ լինի. մնացորդ քո նոր տանը: Պատերազմական գործը ունի իր այլ և այլ խախտմանութիւնները: Դու բոլորովին կը փչացնես իմ կարգադրութիւնները, եթէ ինձ նետ գալու լինու: Պատմանները կը բացատրեն քեզ: Դու գիտես, որ ես նուազում եմ այնպիսից արխաւոր անունով: Իրեն անունին քեզ ինձ նետ տանել չեմ կարող, որովհետեւ դու զեռ իմ նշանակում ես: Իսկ եթէ իրեն նշանակում անունով լինեմ, դու մի կողմից անպատշաճ և միտ կողմից, նախ թէ, թույլ կը տային: Բայց եթէ թողնելու ես լինեմ, անպատշաճ կը չըմտպանեմ քեզ մի ամբողջ խումբ կնիկներով: աշակերտներով և ծառաներով: Կրանց մաս կը բացվի իմ մարման ուրախութեան փնտնանքը, որը ես ամենայն զգուշութեամբ պիտէ և ծածուկ պահեմ: Արեւ է մի ուրիշ մարդ, այն է՝ քեզ փնտնելու այտուցից: Այդ ես կանկն, բոլորովին ուշադրութիւն չը դարձնելով բաժնատանքի վրա, որովհետեւ տեղը ունի բարձր է քան հասարակութեան նորոգողութեանը: Բայց դարձեալ մի այսպիսի փրկարար կը փնտնեմ գործին: Եւ ինչպէս կը մերկացնեմ այն պատրաստելը, ինչ անունով որ այտուցից զուրս եմ գալիս: Ինչպէս կը ակնկն այտուցից նշանակում լինեմ ինձ և լրտեսել իմ գործողութիւնը: Իմ պրոպանդան այնպիսի բոլորովին կը խախտվին: — Ես այժմ նամակայն եմ քեզ նետ, ես այտուց կը մնամ և կը ապանեմ քո յաջողութեանը... Վերջին խոսքերը այնպիսի մի եղանակով պատմանց թաւարը, կարծես, նայն բողբոջում եր քիտից անցաւ մի նոր և աւելի գործնական մարդ: Բեկը այնինչ չը նկատեց, միայն գրկից նրան և նամուրեց, ասելով. — Իմ ինչպիսի, իմ

նշանաւոր սոցիալիստներին, բոլորն էլ պիտիցիտ: Եւ կը բացվեն: Մէկէկէմի գործողութեամբ (սեղապահ գործում): Խաղաղութիւն է կատարել սոցիալականութիւնը, խնամելով որ այդ բանի գիտնորներին մէջ ամբողջական են եղել սոցիալիստական թերթերը:

— Այժմ քեզ նուազում են որ Եւրոպայի և Թուրքիայի մէջ պատերազմը կարելութիւնը օրից օր աւելի հասանելիութիւն է ասանում:

— Մեզու Հայաստանի լրագրին նազարում են, որ թիւրքաց կառավարութիւնը աչքի առնելու Եւրոպայի նկատմամբ, հրամայել է ամեն տեսակ զենքեր խել Վապուրական հայերից և ընդհանրապէս զինուորից Հայաստանի բնակիչներին, քանի որ թիւրք կանոնաւոր գործերը պէտք է յետ կանչվեն թիւրքաց Հայաստանից:

— «ПОРЯДОК» լրագրին գրում են Կ. Պետրոյ, որ թիւրքաց բնակիչը նոր արշաւանքի են պատրաստում Պարսկաստանի գեղ: Այդ պատերազմը լինելու է գործանակարի:

— Այս օրերս Բերլինում կայացած ազատամիտ կուսակցութեան մի ժողով, որտեղ առեւտրականներից զխաւորը պրոֆէսոր Վիլհելմ էր, խախտեցին: Խախտման հրամանով, որովհետեւ ժողովին ներկայ գտնված նախաձեռնականները ակնցին մեծ անկարգութիւններ անել նիստի ժամանակ:

— Բերլինի նուազում են «Köln Zeitz» լրագրին, որ Ժընէվի յայն ուսանողները նրանց են տալիս իրանց կառավարութեանց անմիջապէս վերադառնալ նայրները, զորքի մէջ մանկու համար:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կիւն - Իրաւաբանն էր. — Կալֆօրնիայում, և շատ կարելի է մինչև անգամ Միացեալ Նահանգներում առաջին անգամ Վերելի գործում որպէս պատգամներ նուղել զուրս եկան երկու կանայք, այն է՝ Լուրա Դորգան և Կարո Ֆրոյտ: Կանգաւի բարձրագոյն դատարանում նորերում թույլ տուցին կեղծող անունով առաջին կնոջը դատարանական պրակտիկա ունենալու և գործեր պատգամներու:

Բոսսինի ժառանգութեան մասին. — 1868 թիւն, մեռնելուց մի քանի տարի առաջ, մեռնաւ Պատրիկ Նայնլութիւնը գիտց, որի շուտով լինելու պատկը յայտնի էր ամբողջ հասարակութեանը: «Այդիկ է», — նայրեց Բոսսինի անունը գեղով, — Եւր գու մարկիցի նետ ես պատկովում: «Այն, մեռնաւ», — պատմութեանց երգչուհին: «Այդիկ, դու մեծ իմարութիւն ես

հրեանք... Բայց ինչ միտք էր այդ: Ինչը համոզել նրան հրաժարվել իր յաճախ պատմելից և այդպէս շուտ համոզմանով բեկի նետ: Բաւարը կամեի տեղ աշխիւ էր, նա նշանութեամբ կատարող պատգամներից չէր ջնջել թէ նա մեռնեց: Թեղ գիտյ իմ տրեկին, ես նրան չեմ խաղաղութիւն: Ես կը գիտեմ նրա ետեւից այն մասնակ, երբ նա գործը սկսած կը լինի... Ինչ էլ որ լինի նրա խորհուրդը, այդ միայն Աստուած գիտէ, բայց բեկին մեծ ուրախութիւն պատճառեց, որ կարողացաւ վերջապէս համոզել նրան:

— Երբ ես մտադիր նամակագրի ընկնել, նայրեց օրիորդը:

— Բայց պատրաստութիւնները կարգի գրած եմ, պատրաստեց բեկը. — Ինձ մնում էր ամենազգուշար խելիքը, այն է՝ ստանալ քո համաձայնութիւնը: Այժմ ուրախ եմ, որ մենք հաշտուցանք: Եւ ինչը կըզգայ երկուսիս կարող եմ գուրս գալ այտուցից:

— Այնպէս մի ուշադիր, ըշտապեցնում էր օրիորդը: — Բայց ես պատմանից նկատեցի, դու գրում էիր մի թուղթ, ինչ թուղթ էր այն: Դու այնքան յաջողված էիր գրելու ժամանակ, որ ես կարծում եմ, մի շատ կարեւոր բան պիտէ լինել:

— Որքան նուազորդի ես գու, Թամար, ամեն բան ուղղում եմ գիտնալ: ասաց բեկը ծիծաղելով: — Ես գրում էի իմ կտակը:

— Կտակ... բացականչեց օրիորդը չիտվելով: — Ինչու համար է կտակը:

— Որ կըրամ քեզ յանձնեմ, որ դու նրա կը ներք լուծես միայն այն ժամանակ, երբ իմ քաղաքական լուրջ քեզ կը բերեն: Իսկ կարող է պատահել, որ ինձ ապանեն:

անուն: Գեղ նման կինը կարող է միայն կամ թաղաւորի կինը լինել: Կամ երգչին:

— Անեկզգուս բարձունսաւ Բաշիլիգի մասին: — Պատմութեան ամենայնայնից գրողներից մէկը, որը մէկ ազգուս երկուայ համար ստորագրութիւն էր բացել, եկաւ այդ նպատակով քաղաքական Բաշիլիգի մաս փորձում: Ընց որ նա յայտնեց իր գալու նպատակը, բարձունսան տուց նրան ինն նապոլեոններ: Ենայն նա խաղաղեց օրվայ անցքերի մասին: Այնու ամենայնիս, Կարը մի քիչ նստելուց յետոյ, վերկացաւ և յայտնեց, որ ցաւում է, որ չէ կարող երկար նստել և ստիպված է մնալ քաղաք տեղ ամենափոքրի տանիքին, որովհետեւ պարտաւորված է 10.000 ֆրանկ ներկայացնել, այն ինչ ինքը գրաւում էր: Բայց միայն 800 ֆրանկ ունի: — «Փողի խելիքները չը պէտք է գծուարացնեն մեզ», — պատմութեանց տանիքին, և մտանալով սեղանին, նանց ուղիղ 9.200 ֆրանկ, և տուց Կարին:

Ընացիտական գիտութեամբ: Բաւան, որը պարտաւոր է Նիւնտի և Բարիլոնի նուազատութեամբ Բրիտանական թանգարանի համար, Բարիլոնի մեռնում, Կար-Մալիայի նին ջրանցքում, գտաւ մինչև այժմ գեռ անյայտ բարելոնեան մէջ քաղաք: Athenaeum-ի խոսքերով, Բաւան նանց արգելե այնպիսից մեծ քանակութիւն յիշատակարանների, որոնք վերաբերում են Բարիլոնի կուսակցական կեանքին:

Գեղմանակաւ մասնաւոր մասին: — (Բաւան) լրագրի հրատարակիչ: Պատմը Կիւնայն, յայտնում է իր լրագրում, որ ինքը, ծերութեան պատճառով այլ եւ չէ կարող լրագրի հրատարակել: Ընելը իմարդի վաղեմը աւելացնում է որ Կիւնայն ամեն ժամը գործ էր դնում 45 տարեկան ընթացքում ազնուարար տանելու լրագրի հրատարակութեան գործը: Կիւնայն ժաւրապիտ է, այդ պատճառով նրա մասնակցութիւնը լրագրի մէջ գործնական էր: Իմարդի վաղեմը ան 33 տարի է արգել, որ նոյնպէս աշխատում է, Կարը միայն ռաբոլով աղեղներին զարնել լրագրից: Աստիայի գաւառական լրագրիները մէջ ամենապարկից մէկը, այդ լրագրի անուն տալու և մեծ ազդեցութիւն ունի:

«Monatschrift fur Orient» լրագրից ասում է որ 20—30 տարի արանից առաջ Չինաստանի լրագրիներում յայտարարութիւններ հրատարակելը բոլորովին անժամով բան էր: Միայն փողի անկիւնի պատերի վրա պատահում էին երբեմն յայտարարութիւններ կայացած, այն ժամանակ:

— Կարող է պատահել... տերութեամբ ասաց օրիորդը: — Բայց դու կտես ինձ այդ կտակի թափաղակութիւնը:

— Այժմ ոչ, բայց երբ կը մեռնեմ, բոլորը կարող եւ գիտնալ:

— Երբ քո կայքերի, քո նորերի մասին է, դարձեալ նուազորդութեամբ նայրեց օրիորդը:

— Աւելի լաւ է չը նայրեն, իմ մարմ միայն իրաւունք կը տայ քեզ յայտնել այն միտքը, որ պիտէ յանձնեմ քեզ:

— Այդ միջոցին Կտան, որ ընդունարանում գնում էր, յանկարծ զարթեցաւ, և նկատելով երգիչից փոքրեցեան լայն, վաղեց բեկի նմանութեւ, ասելով:

— Թամար, շուտով փոխեցնելը կը լցվեն մարդիկներով, դու շատ ես ուշանում:

— Լաւ, գրում եմ պատեր, ես այս բոլորի կը գամ ասաց նրան օրիորդը փորք ինչ բարկացած ձայնով և դարձաւ զեղել բեկը:

— Երբ էլ կը տեսնվեն, այնպէս չէ:

— Անպատշաճ, ես աստուած եմ գամ մեծ պարտին իմ վերջին մնալ քաղաքը տեղու, յետոյ կանգնեմ քեզ մաս: Միայն այնպէս կարողորդ, որ քո աննակում ուրիշ ոչ ոք չը լինի քայն քեզանից:

Որիորդը վեր կացաւ: Բեկը յանց նրա երկու ձեռքերից և ստորաթիւնով նկատեց, որ նրանց վրա արեան թեղի կային:

— Այդ ինչ է, նայրեց նա, ունի ուշադրութեամբ նայելով օրիորդի կեղեքված ձեռքերի վրա:

— Ես այսօր ինձ նախապատրաստեցի արեան համար, ասաց նա ժպտելով: — Կարողեմ ցանկապատից անցնելու ժամանակ ձեռքերս ծառանցի:

Նակվայ լրագրութիւնը ինկապէս քաղաքացի էր մի քանի թերթերից, որոնք ծախվում էին փողաներում, պարսկական իրանց մէջ բազմաթի մի քանի նշանաւոր անցքեր: Այժման լրագրիները միայն միմե գործութիւնը պարտական է տեղացու ինկապատիվ: Դու մի պաշտանական թերթ է և ոչինչ նմանութիւն չունի եւրոպական լրագրիներին: Եւ, թէպէտ այս ուղղութեան լրագրիներն էլ ակտում են համակրութիւն վաղեմ տեղացիներից: «Ըն-Պատ» ամենօրեայ թերթը, որի նիւնադիրն է Երեստ Մեղծօր և որը արտադրել է առաջադէմ եւրոպացիների կուսակցութեան, ունի այժմ ասու հազար չինացի տարագրող: Այդ կուսակցութեան հակառակ մի քանի տարի արանից առաջ նիւնադեալ մի ուրիշ թերթ «Սան-Պատ» նախապէս եւրոպական կուսակցութեան ուղղութեան, Կա էլ շատ կարողացողներ ունի: Մնացած թերթերը այնքան յայտնի ու կարողացած չեն:

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳՈՒՄԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ս. ՊԵՏԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, 30 մարտի: Այսօր ժամի հինգին գտաւ միջոց յայտնված է վերջնական ձեռքի վճարմանը գանգաւի ժամանակամիջոցը մի օրական է և վերջանում է կգուց երկուսեան 5 ժամին: Բայց գտաւ պարտականները բացի փեղարօղից գտաւ մի քանի պատմիչներ պահանջներ և յանձնեցին իրանց պաշտպաններին գանգաւ ներկայացնել:

Ս. ՊԵՏԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, 26 մարտի: Պետական բանկի 5% տոմսեր առաջին շրջանի արժէ 96 բ. 87 կ., երկրորդ 93 բ. 37 կ., երրորդ 94 բ. 37 կ., չորրորդ 93 բ. 25 կ., ներքին 5% առաջին փոխառութեան տոմսեր արժէ 224 բ. 25 կ., երկրորդ 217 բ. 25 կ., արեւելեան առաջին փոխառութեան տոմսեր արժէ 92 բ. 50 կ., երկրորդ 92 բ. 50 կ., երրորդ 92 բ. 50 կ., ռեկի 7 բ. 95 կ.: Ռուսաց 1 բուրլ Լոնդոնի վրա արժէ 24,71 պէնս, Ռուսաց 100 բ. Համբուրգի վրա արժէ 211 մարկ, ֆարիգի վրա 261 ֆրանկ 25 ամսեմ: Բորսայի տրամադրութիւնը հանգիստ է:

Իմարդի—հրատարակող ԳԻՐԻՈՐ ԱՐՄԵՐՈՒՆԻ

Երիտասարդ խորին յափտակութեամբ նրա ձեռքերը սեղմեց իր չիտակի վրա, ասելով:

— Ես ունի մեծ հաւանութեամբ կը համարեմ այդ ձեռքերը, եթէ մեր թշնամիները արեւում ներկված լինեն:

— Այդ էլ կը լինի... պատմութեանց օրիորդը խորհրդաւոր ձայնով և փախկնվեցաւ երիտասարդի պատմելին: Նրանք երկար չէին քաղաքում միմեանցից, մինչև նախաձեռնակից կրկին լսելի եղաւ Կատի անախորձ կանչելը: Երաւական է... ուշանում ես, օրիորդ...

Օրիորդը փախկնվելով իր շուր մէջ, բեկի ասեւ ետեւի գանով գուրս եկաւ պարտիցը, բեկը հանապարհ գրեց նրան մինչև պարտիցի ցանկապատի շարունակ: «Երկինքը բոլորովին անպատկան լինելով, նոր ծագող առաւօտը զեռ միմե էր: Մերկայոյն մասախուրդ պատել էր ամենուրեք: Օրիորդը թափանցեալ իր սիրելիից, կրկին և կրկին անգամ նայրեց:

— Կը գտա ինձ մաս, կը գտա... չուրմաս, օրիորդ:

— Չեմ ուշանայ, իմ հրեանակ...

— Նայն ուրա երկուսեան պատմել Կատի բեկը թողեց վրաստանի նին մայրաքաղաք Մընիսթը, և գուրս գալով վրաց Շանաւայի իշխանի ծառայութիւնից, իր քառասուն քաջերի նետ ուղեւորվեցաւ զեղի Սիւնեաց աշխարհ:

Երկրորդ գրքի վերջը:

*) Չարուայ նշանակում է կախալայ: